

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA ELEKTRİK, HAVAGAZI VE OTOBÜS İŞLETME MÜESSESESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (EGO)

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11
8. EKLER	23

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: EGO Genel Müdürlüğünün Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7

KISALTMALAR

ABB	: Ankara Büyükşehir Belediyesi
BEL-PA	: Ankara Eğit. Sağı. Hiz. İnşaat Enerji Gıda Tem. İth. İhr. Ticaret AŞ
BUGSAŞ	: Başkent Ulaşım ve Doğalgaz Hiz. Proj. Taah. San ve Tic. AŞ
EGO	: Ankara Elektrik Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi
EÜTS	: Elektronik Ücret Toplama Sistemi
TL	: Türk Lirası
TOBAŞ	: Ankara Büyükşehir Belediyesi İnş. Eml. Mim. ve Proje AŞ

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

B. Diğer Bulgular

1. Taşınmazlara İlişkin Cins Tashih İşlemlerinin Yapılmaması
2. Elektronik Ücret Toplama Sisteminde Çeşitli Aksaklıkların Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

EGO Genel Müdürlüğü 16.12.1942 tarih ve 4325 sayılı Kanunla Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi olarak kurulmuş, 1950 tarihinde Otobüs İşletme İdaresinin bünyesine katılmasıyla Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi (EGO Genel Müdürlüğü) adını almıştır. 1982 yılında elektrik hizmetleri Türkiye Elektrik Kurumuna, 2007 yılında da doğalgaz hizmetleri Başkent Doğalgaz Dağıtım Anonim Şirketine devredilmiştir.

EGO Genel Müdürlüğü bugün, Ankara'da toplu taşıma hizmetlerinde otobüs ve raylı sistemleri işletmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre EGO Genel Müdürlüğü Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı bir idare olarak faaliyet gösterdiğinden bir mahalli idare olup, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Mal, hizmet alımı ve yapım faaliyetlerini 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre, gelir getirici faaliyetlerini ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi olmamakla birlikte İdarenin kendi çıkarttığı Yönetmeliğe göre yürütmektedir.

EGO Genel Müdürlüğü yetki kullanma açısından İdare Encümeni ve Ankara Büyükşehir Belediye Meclisine karşı sorumludur. Genel Müdürlükçe alınan kararlar ve uygulamalar İdare Encümeni onayı alındıktan sonra uygulamaya konulmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin (f) bendi hükümleri kapsamında Ankara ilinde toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek görevlerini yerine getirmektedir.

EGO Genel Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları 4325 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine dayanılarak çıkarılan EGO Genel Müdürlüğü Kuruluş Görev ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelikte daire başkanlıkları itibariyle ile ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde, halkın ulaşım gereksinimlerini günün koşullarına uygun, en iyi şekilde karşılamak, bunun için tüm planlama, projelendirme, tesis kurma, işletme, dağıtma vb. işleri modern teknik, ekonomik ve işletme prensiplerine göre yürütmek,

Ankara Büyükşehir Belediyesi mücavir alanı için Ulaşım Ana Planını yapmak, koordine etmek ve uygulamak, trafik düzenlemelerinin gerektirdiği tüm tedbirleri almak,

Toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, işletmek ya da işlettmek,

Hareket tarifeleri yapmak, uygulamak ve bu tarifeleri gerektiğinde düzeltmek,

Toplu taşıma araçlarını teknik ve ekonomik kurallara uygun olarak işletmek, bakım ve onarımlarını yapmaktır.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

4325 sayılı Kanun'da EGO Genel Müdürlüğünün idari organları; İdare Encümeni, Genel Müdürlük, Danışma ve Denetim Birimleri ile Ana ve Yardımcı Hizmet Birimleri olarak sayılmıştır.

İdare Encümeni; Genel Müdür (İdare Encümeni Başkanı), Genel Müdür Yardımcıları, Hukuk Müşaviri ve Daire Başkanlarından oluşur.

Genel Müdür ve yardımcıları belediye başkanının teklifiyle mahallin valisi tarafından, kısım müdürleriyle hukuk müşavirleri ve servis amirleri Genel Müdürün teklifi üzerine Belediye Başkanı tarafından, diğer personel Genel Müdür tarafından atanmaktadır.

EGO Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde yer alan Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

EGO Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'u uyarınca gerçekleştirilmektedir.

EGO Genel Müdürlüğü hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.118	573
Sözleşmeli Personel	-	7
Kadrolu İşçi	1.500	-
Geçici İşçi	-	-
Toplam	2.618	580
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	537

*Sözleşmeli personel kadrosu memur norm kadro içerisinde bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

EGO Genel Müdürlüğünün 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Bütçe İle Verilen	Eklenen/Düşülen	Ödenek	Bütçe Gideri	İptal Edilen
	Ödenek	Ödenek	Toplamı	Toplamı	Ödenek
	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)	(TL)
Personel Giderleri	354.012.000,00	64.410.212,03 ek 136.000 düş	418.286.212,03	409.580.384,37	8.705.827,66
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	41.574.000,00	7.846.305,33 ek 269.800 düş	49.150.505,33	47.673.718,26	1.476.787,07
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	9.226.812.000,00	3.808.705.500,65 ek 390.023.330 düş	12.645.494.170,65	10.448.245.021,87	2.197.249.148,78
Faiz Giderleri	80.147.000,00	21.345.000 ek 20.000 düş	101.472.000,00	101.041.733,35	430.266,65
Cari Transferler	22.250.000,00	20.000.000 ek	42.250.000,00	33.394.665,64	8.855.334,36
Sermaye Giderleri	5.565.205.000,00	652.320.000 ek 3.146.250.000 düş	3.071.275.000,00	283.517.173,73	2.787.757.826,27
Sermaye Transferleri	0,00				
Borç Verme	0				
Yedek Ödenek	1.210.000.000,00	1.037.927.888,01 düş	172.072.111,99		172.072.111,99
Toplam	16.500.000.000,00	4.574.627.018,01	16.500.000.000,00	11.323.452.697,22	5.176.547.302,78

EGO Genel Müdürlüğünün 2024 mali yılı bütçesi ile 16.500.000.000 TL ödenek öngörölmüş olup yıl içinde eklenen ve düşülen ödeneklerle birlikte 2024 yılı toplam ödenek değişmeyerek 16.500.000.00 TL olmuştur. Önceki yıldan devreden ödenek bulunmamaktadır. Yıl içinde 11.323.452.697,22 TL bütçe gideri yapılmış, 5.176.547.302,78 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir	Tahsilat	Red ve	Net Tahsilat	Gerçekleşme
	Tahmini	Tutarı	İadeler	(TL)	Yüzdesi
	(TL)	(TL)	(TL)		(%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.894.600.000,00	4.938.936.120,68	206.596,59	4.938.729.524,09	127
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	7.500.100.000,00	5.535.596.995,70	0	5.535.596.995,70	74
05- Diğer Gelirler	105.050.000,00	221.073.325,29	83.029,37	220.990.295,92	210
06- Sermaye Gelirleri	1.250.000,00	44.371.840,00	0,00	44.371.840,00	3.550

08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler (-)	1.000.000,00				0
Toplam	11.500.000.000,00	10.739.978.281,67	289.625,96	10.739.688.655,71	93

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri 10.739.688.655,71 TL (%93) seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri 4.938.729.524,09 (%127), alınan bağış ve yardımlar 5.535.596.995,70 (%74), diğer gelirler 220.990.295,92 (%210), sermaye gelirleri ise 44.371.840,00 (%3.550) oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe	Bütçe Gideri	Gerçekleşme
	Ödenēi	(Gerçekleşen)	Yüzdesi
	(TL)	Tutar	(%)
		(TL)	
01- Personel Giderleri	354.012.000,00	409.580.384,37	115,70
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	41.574.000,00	47.673.718,26	114,67
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	9.226.812.000,00	10.448.245.021,87	113,24
04- Faiz Gideri	80.147.000,00	101.041.733,35	126,07
05- Cari Transferler	22.250.000,00	33.394.665,64	150,09
06- Sermaye Giderleri	5.565.205.000,00	283.517.173,73	5,09
07- Sermaye Transferleri			
08- Borç Verme			
09- Yedek Ödenekler	1.210.000.000,00		-
Toplam	16.500.000.000,00	11.323.452.697,22	68,63

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri 11.323.452.697,22 TL (%68,63) seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçede öngörülen tutar personel giderlerinde (%15,7) sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde (%14,67), mal ve hizmet alım giderlerinde (%13,24), faiz giderlerinde %26,07, cari transferlerde(%50) oranında aşılmıştır. Sermaye giderleri ise beklenenin altında gerçekleşmiştir.

EGO Genel Müdürlüğünün bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2022-2023	2023-2024
	(A)	(B)	(C)	Değişim Oranı	Değişim Oranı
				(%)	(%)
				[D=(B-A) /A]	[E=(C-B) /B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00		
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.439.229.653,23	2.935.878.965,99	4.938.936.120,68	104	68
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	2.123.521.583,25	3.566.965.284,65	5.535.596.995,70	68	55
Diğer Gelirler	44.114.135,83	229.388.456,42	221.073.325,29	420	-4
Sermaye Gelirleri	38.350,00	0,00	44.371.840,00	-100	
Toplam	3.606.903.722,31	6.732.232.707,06	10.739.978.281,67	87	60
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	515.971,48	765.019,67	289.625,96	48	-62
Net Toplam	3.606.387.750,83	6.731.467.687,39	10.739.688.655,71	87	60

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 4.008.220.968,32 TL (%60) oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2022-2023	2023-2024
	(A)	(B)	(C)	Değişim Oranı	Değişim Oranı
				(%)	(%)
				[D=(B-A) /A]	[E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	108.558.726,48	203.466.912,20	409.580.384,37	87	101
SGK Devlet Prim Giderleri	16.722.553,55	27.523.107,65	47.673.718,26	65	73
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.688.733.353,04	6.135.920.285,42	10.448.245.021,87	66	70
Faiz Giderleri	6.499.558,65	53.720.014,49	101.041.733,35	727	88
Cari Transferler	6.388.131,70	17.299.555,78	33.394.665,64	171	93
Sermaye Giderleri	969.325.494,00	173.357.856,65	283.517.173,73	-82	64
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
Toplam	4.796.227.817,42	6.611.287.732,19	11.323.452.697,22	38	71

EGO Genel Müdürlüğünün bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 4.712.164.965,03 TL (%71) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde, 2024 yılında personel giderlerinin 206.113.472,17 TL (%101), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin

20.150.610,61 TL (%73) arttığı görülmektedir. Mal ve hizmet alımı giderlerinde 4.312.324.736,45 TL (%70), cari transferlerde 16.095.109,86 TL (%93), sermaye giderlerinde ise 110.159.317,08 TL (%64) artış meydana gelmiştir. Faiz giderlerinde ise 47.321.718,86 TL'lik (%88) oranındaki artış Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından alınan otobüs kredisinin faiz ödemesinden kaynaklanmıştır.

EGO Genel Müdürlüğünün doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: EGO Genel Müdürlüğünün Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	EGO'nun Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Sermaye Payı (%)
1	BUGSAŞ AŞ	90.000.000,00	62.496.000,00	69,44
2	BEL-PA AŞ	20.000.000,00	10.000,00	0,05
3	TOBAŞ AŞ	31.000.000,00	3.100,00	0,01

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

EGO Genel Müdürlüğünün muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defteri.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları tamamlanmıştır ancak tam olarak uygulamaya geçilmemiştir. Kurumda etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere Etik Komisyonu kurulmuştur ve Etik Komisyonu tarafından yazılan 01.11.2021 tarih ve 44744 sayılı yazı ile 2021/81 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu İlke Kararı personele duyurulmuştur. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur ancak güncelleme yapılmadığından eksiklikler bulunmaktadır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru bir şekilde belirlememiştir. Ancak bu konudaki çalışma başlatılmış olup süreç devam etmektedir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevlerin farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı"

ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İç kontrol sistemi henüz yapılandırılmadığından idarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadroların tamamı doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğü 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

Maddi duran varlıklar hesap grubunda kayıtlı varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 202'nci maddesinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, 203'üncü maddesinde ise maddi duran varlık hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, maddi duran varlıklar için ayrılacak amortismana ilişkin süre ve oranlara yer verilerek, amortisman tabi her bir varlığın Duran Varlık Amortisman Defteri'ne kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı görülmüştür. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, amortisman oranları ve süreleri doğru uygulandığında ayrılan amortisman tutarının maddi duran varlığın kayıtlı değerine eşit veya daha düşük olması gerektiği izahtan varestedir.

Kamu İdaresi vermiş olduğu cevapta, bulguya konu olan aksaklıkların bir kısmının giderildiğini, bir kısmının ise giderilemediğini ifade etmiştir.

Maddi duran varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 2024 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının hatalı gösterilmesine neden olmuştur. Mevcut hatanın giderilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazlara İlişkin Cins Tashih İşlemlerinin Yapılmaması

İdare mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan bir kısmının mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı ve ilgili taşınmazların cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ilişkin usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "cins tashihi" ifadesi "binalar, arazi ve arsalar ile yeraltı ve yerüstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve idarelerin cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Taşınmaz kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, İdare mülkiyetinde bulunan ve mali tablolarda kayıtlı olan taşınmazlardan 7 adetinin mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Önceki yıl Sayıştay Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta; Cins tahsisinin yapılması için Daire Başkanlıklarının tasarrufunda bulunan taşınmazlarla ilgili mevcut projelerin istenildiğini ve bulguya ilişkin çalışmaların devam ettiğini belirtmiştir.

Mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını sağlamak için İdareye ait taşınmazların cins tashihleri yapılarak, maddi duran varlıklara ilişkin kayıtların düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Elektronik Ücret Toplama Sisteminde Çeşitli Aksaklıkların Bulunması

EGO Genel Müdürlüğünün başlıca geliri toplu taşıma hizmetinden elde edilmektedir. Elektronik Ücret Toplama Sistemi (EÜTS) adı ile anılan EGO tarafından işletilen veya EGO sistemine dahil toplu taşıma araçlarında (otobüs, raylı sistem vb.) elektronik ücret toplama, akıllı durak sistemi, akıllı kart ve araç içi bilgilendirme, güzergah ve araç takip sistemleri ve araç içi ve dışını görebilen kamera sistemlerinin kurulumu ve işletilmesi işi 20.03.2013 tarihinde 10 yıllığına bir firmaya gelir paylaşımı yöntemiyle 2886 sayılı Kanuna göre ihale edilmiştir. Daha sonra aynı firma ile 19.03.2023 – 19.12.2023 (9 aylık) ve 20.12.2023-20.06.2024 (6 aylık) 4734 sayılı Kanun’a göre yeni sözleşmeler imzalanarak EÜTS İşletimi İşİ hizmet alımı yoluyla yürütülmüştür. Bu husus, 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.

Durum böyle iken, ABB tarafından 17.11.2023 tarih ve 1058709 sayılı yazıyla ihalesi 26.10.2023 tarihinde gerçekleştirilen “Başkent Kart Ekosistemi Kapsamının Genişletilerek Gelir Paylaşımı Karşılığı İşletilmesi İşİ” kapsamında “Z A.Ş.” ile bir sözleşme imzalanmıştır. Bahse konu işe ait Teknik Şartnamenin ekinde, tanımlanan Başkent Kart EÜTS Bileşenlerinin teknik özellikleri belirtilmiş, yüklenici bu bileşenleri ihale dokümanı gereği İdareye bedelsiz olarak teslim etmiştir. İdareye sunulan taahhünameye göre de “X A.Ş.” alt yüklenici olarak bildirilmiştir.

ABB Başkanlığının 13.02.2024 tarih ve 1163757 sayılı yazısıyla “Başkent Kart Ekosistemi Kapsamının Genişletilerek Gelir Paylaşımı Karşılığı İşletilmesi İşinde EÜTS bileşenlerinin EGO’ya bedelsiz devri yapılmıştır. ABB Başkanlığının 19.02.2024 tarih ve 200591 sayılı yazısı ile EGO’dan iki sistemin de incelenerek rapor haline getirilmesi istenilmiş, 22.02.2024 tarih ve 202095 sayılı EGO’nun cevabi yazısında “..Ancak, ilgi (b) ve (c) yazılar kapsamında Kuruluşumuza devredilecek olan donanım cihazlarının (validatör, sürücü kontrol paneli, pos cihazı, kişiselleştirme ekipmanları, EÜTS yazılımı) teknik özellikleri ilgi yazılarda belirtilmekle beraber söz konusu donanımlar ile mevcut EÜTS’de kullanılan yazılım/uygulama vb. nin beraber uyum içinde çalışıp çalışamayacağının tetkikini gerçekleştirecek personel, teçhizat vb. gereklilikler İdarede yeterli düzeyde bulunmadığından talep edilen raporun sağlıklı bir çalışma olamayabileceği değerlendirilmektedir.” denilmiştir.

Sonrasında, 28.02.2024 tarihli teknik raporda; “*Toplu ulaşım sistemlerinde kullanılan donanım ve yazılım bileşenlerinin teknik kapasiteleri ve güncel olması verilen hizmetin verimliliği başarısı açısından önem arz etmektedir. Halihazırda EGO’da kullanılan cihaz ve yazılımların ömrünü doldurmuş olması ve donanım alt bileşenlerinin bir kısmının üretiminin durması, yazılım ve veri tabanı versiyonlarının güvenlik, hız ve performans sorunları sebebiyet verebileceği değerlendirilmiştir.*” denilmiştir.

Bu kapsamda, 20.06.2024 tarihinde sona erecek sözleşmeden sonra toplu taşımada herhangi bir aksaklık yaşanmaması için, EÜTS’de kullanılan cihazların ve yazılımlarının ömrünü doldurmuş olması, donanım alt bileşenlerinin bir kısmının üretiminin durması gibi nedenlerin kamu hizmetinde ciddi aksamalara neden olacağı göz önünde bulundurularak, toplam 3 firmadan fiyat teklifi alınmış, diğer iki firma yazılımın başka bir firma tarafından yapıldığı gerekçesiyle fiyat teklifi verememiş, sadece ABB tarafından yapılan ihaleyi kazanan Z firmasının alt yüklenici olan X A.Ş. teklif sunmuştur. ABB’nin “Başkent Kart Ekosistemi Kapsamının Genişletilerek Gelir Paylaşımı Karşılığı İşletilmesi İşi” kapsamında aldığı ve EGO’ya devredilen EÜTS bileşenleri yazısına istinaden X A.Ş. ile görüşülerek son fiyat teklifi istenmiştir.

Buna istinaden, yapılan değerlendirmeler sonucunda, “Elektronik Ücret Toplama Sistemi Ana Bayilik, Sunucu Hizmeti ve Teknik Servis İşletme İşi Hizmet Alımı” 4734 sayılı Kanunun 22/b maddesi kapsamında (sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması gerekçesiyle) 03.05.2024 tarihinden 30.09.2024 tarihine kadar 7 ay süreli olarak 115.326.050 TL karşılığında X A.Ş.’den yapılmıştır.

Sürecin devamında, Sözleşmenin 16.2.1 maddesine göre 01.10.2024 tarihinden 28.11.2024 tarihine kadar 60 gün süre uzatımı verilmiştir. Sonrasında ise, 45 gün süre uzatımı verilerek ve %20 iş artışı da eklenerek toplam sözleşme bedeli 138.391.260 TL olarak gerçekleşmiş ve süre uzatımının son tarihi 13.01.2025 olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemede EÜTS ile ilgili aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

A) ABB tarafından Hibe Edilen Bileşenler Nedeniyle EÜTS İşinin İhale Yapılmaksızın Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

EÜTS işletmesi işi ihtiyacının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun temel ihale yöntemlerinden birisiyle temin edilmemiş, ABB tarafından yapılan ihaleyi kazanan firmanın alt yüklenicisi olan X A.Ş.’nin, ihalede yer alan hüküm gereği “tek hizmet sunucusu”

konumunda olması ve EGO tarafından herhangi bir ihale yapma imkânı olmaması nedeniyle, söz konusu firmadan doğrudan hizmet alımı yapılmak zorunda kalınmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel İlkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; idarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu ve açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün de temel ihale usulleri olduğu,

Aynı Kanunun “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması halinde idarelerin ilân yapmaksızın ve teminat almaksızın doğrudan temin usulüne başvurabileceği,

belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere idareler, saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla yükümlüdür. Ayrıca, Kanunda belirtildiği üzere açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usulleridir. Kanunda sayılan diğer ihale usulleri veya alım yöntemleri belli şartların gerçekleşmesi halinde başvurulabilecek istisnai durumlardır.

Ancak, ABB tarafından EÜTS bileşenleri hibe edilmese, gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olmasının söz konusu olmayacağına ve alımın yapıldığı alanda faaliyet gösteren farklı firmalar bulunmasına rağmen; ABB tarafından hibe edilen EÜTS donanımlarının sadece Yüklenici Firma tarafından işletilebilmesi nedeniyle, alımın Kanunun 22/b maddesi uyarınca yapıldığı görülmüştür. Halbuki, EÜTS bileşenlerine ilişkin ihale ABB tarafından değil de EGO tarafından yapılsaydı, bulguya konu edilen ihale kapsamındaki EÜTS bileşenlerini üreten her firma EGO tarafından yapılacak ihaleye girme imkanına sahip olacaktı ve böylece rekabet ortamı oluşacaktı.

Bu doğrultuda, İdarenin başlıca gelir kaynağını oluşturan, İdare tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında (otobüs, raylı sistem, teleferik vb.) elektronik ücret toplama, akıllı kart ve işletilmesini kapsayan EÜTS işinde yukarıda sayılan temel ihale usullerinden uygun olanının seçilerek ihaleye çıkılması gerekirken, ABB tarafından hibe edilen cihazların sadece tek bir

firma tarafından işletilebilmesi nedeniyle Kanunun 22/b maddesi kullanılarak doğrudan temin yöntemiyle alınmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, EÜTS bileşenlerinin Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından EGO'ya hibe edilmesi ve bu bileşenlerin sadece Yüklenici tarafından işletilebilmesi nedeniyle, EÜTS hizmet alımı işinin 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (b) fıkrası kapsamında gerçekleştirildiğini belirtmiştir

Özet olarak, EGO faaliyetlerinde kullanımı zaruri olan EÜTS bileşenleri, ABB tarafından ihale yapılmak suretiyle satın alınmış, sonrasında EGO'ya hibe edilmiştir. Ancak EGO'ya hibe edilen bileşenleri işletme hakkı sadece tek bir şirkette bulunduğu için EGO rekabete açık bir ihale yapamamış ve zorunlu olarak söz konusu bileşenleri işletme konusunda tek hak sahibi olan X A.Ş. ile doğrudan temin kapsamında sözleşme imzalamak durumunda kalmıştır. Oysa ki, bu bileşenler EGO tarafından satın alınsaydı, açık ihale yapılarak rekabet yaratma imkânı doğacak, böylece aynı bileşenlerin daha uygun fiyatla alınması veya daha yüksek nitelikte bileşenlerin benzer fiyata alınması mümkün olabilecekti.

Bu nedenle, İdare ihtiyaçlarının; ABB tarafından satın alınarak İdare'ye hibe edilmesi yerine, İdarenin kendi ihtiyaçlarına uygun şekilde, İdare tarafından hazırlanacak ihale dokümanları ile rekabete açık şekilde ihale yapılmak suretiyle giderilmesi gerekmektedir.

B) İdare Gelirlerinin Yüklenici Tarafından Tahsil Edilmesi

İdare faaliyetlerinden doğan ve kamu geliri niteliğinde olan İdare gelirinin, kullanıcılardan tahsil edilerek doğrudan Yüklenicinin banka hesaplarına aktarıldığı, daha sonra Yüklenici tarafından İdarenin banka hesaplarına gönderildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Yetkisiz tahsil ve ödeme” başlıklı 72'nci maddesinde; Kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişinin, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde, İdareye ait gelirlerin Yüklenici tarafından doğrudan kendi banka hesaplarına yatırıldığı, daha sonra İdarenin hesaplarına aktarıldığı, İdarenin Yükleniciye ait bu banka hesapları üzerinde herhangi bir erişim veya kontrol yetkisine sahip olmadığı görülmüştür. Bu durumda İdare, kendisine ait gelirleri takip ve kontrol edememekte ve Yüklenici tarafından kendisine bildirilen tutarları kontrol etmeksizin gelir kaydetmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguya konu edilen sözleşmede bulunan hükümler nedeniyle, kullanıcılar tarafından yüklenen paraların ilk önce Yüklenici hesabına oradan İdare hesabına aktarıldığı ancak 27.12.2024 tarihinde imzalanan EÜTS hizmet alımı sözleşmesinde bu uygulamaya son verildiği, cevap tarihi itibarıyla kredi kartıyla yapılan ödemeler hariç diğer ödemelerin doğrudan İdare hesabına aktarıldığı, kredi kartıyla yapılan ödemelerin de doğrudan İdare banka hesaplarına aktarılmasına yönelik çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, yapılan işlemlerin mevzuata uygunluğunu sağlamak için İdarenin gelirlerinin doğrudan kendi banka hesaplarına yatırılmasının sağlanması gerekmektedir.

C) Yüklenici Tarafından Kaynağında Yapılan Kesintiler İçin Ödeme Emri Düzenlenmemesi ve Bu Tutarların Giderleştirilmemesi

Yükleniciye ait banka hesaplarına yatan EGO gelirlerinden, Yüklenici tarafından yapılan komisyon kesintileri için fatura kesilmemiş, ödeme emri düzenlenmemiş ve bu nedenle söz konusu tutarlar İdare mali tablolarında gider olarak gösterilmemiştir.

Yüklenici banka hesaplarına yatan EGO gelirleri üzerinden, EÜTS sözleşmesine göre, Yüklenici tarafından komisyon kesintisi yapılmaktadır. Yüklenici tarafından kesilen tutar sonrası kalan tutar EGO hesaplarına aktarılmaktadır. EGO banka hesabına aktarılan bu net tutar İdare muhasebe sistemine gelir olarak kaydedilmekte, brüt tutar gelir ve aradaki komisyon gideri muhasebe sisteminde gösterilmemektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Bütçe ilkeleri” başlıklı 13’üncü maddesinde, tüm gelir ve giderlerin gayri safi olarak bütçede gösterileceği hükmüne yer verilmiştir.

İdarenin tabi olduğu Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde ödeme belgesi, bütçeden yapılacak kesin ödemeler için düzenlenen 10/3/2006 tarihli ve 26104 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ödeme Emri Belgesini ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Yine İdarenin tabi olduğu Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “830 Bütçe giderleri hesabı” başlıklı bölümünde, bütçe kanunları ve diğer kanunların verdiği yetkiye dayanılarak nakden veya mahsuben yapılan bütçe giderlerinin 830 Bütçe Giderleri Hesabında takip edileceği hükmüne yer verilerek, bütçe gideri olarak tahakkuk ettirilen tutarların bir taraftan 630-Giderler Hesabına borç, ödenmesi gereken tutarlar ile kesintilerin ilgili hesaplara

alacak; diğer taraftan bu hesaba borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Özetle, İdareye ait tüm gelir ve giderlerin ayrı ayrı gösterilmesi, geliri elde etmek için ödenen komisyonların ayrıca gider olarak kaydedilmesi, her bir gider için ödeme emri düzenlenerek bu giderlerin bütçe gideri olarak muhasebe sistemine kaydedilmesi gereklidir.

Yapılan incelemelerde ise, kullanıcılar tarafından çeşitli kanallardan bilet yükleme amacıyla aktarılan tutarların Yükleniciye ait banka hesabına yatırıldığı, bu tutar üzerinden Yüklenicinin sözleşme gereği komisyon kesintisi yaptığı ve kalan tutarı EGO hesaplarına aktardığı; EGO'nun ise, tüm bu işlemlerden sadece banka hesabına yatan net tutarı gelir olarak kaydettiği görülmüştür.

Yüklenici banka hesabına yatan brüt tutardan Yüklenici komisyonu düşüldükten sonra EGO hesabına yatan net tutarın gelir olarak kaydedilmesi tüm gelir ve giderlerin gayri safi olarak kaydedilmesi ilkesine aykırılık teşkil etmekte, ayrıca 2024 yılı mali tablolarında gelir hesaplarının 32.365.760,66 TL, gider hesaplarının ise 38.838.912,79 TL (32.365.760,66 TL x %20 KDV) eksik gözükmeye neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, Yüklenici tarafından fatura düzenlenmemesi nedeniyle ödeme emri düzenlenemediği, 2025 yılında Yüklenici tarafından fatura düzenlenmesinin ardından ödeme emri düzenlendiği ifade edilmiştir.

Bu nedenle, İdareye ait gelirler tamamı ile bu gelirlerden yapılan komisyon kesintilerinin İdare muhasebe sistemine aktarılması, ayrıca İdare gelirlerinden kesinti yapılmak suretiyle olsa dahi, İdare için gider niteliğinde olan her türlü harcamanın ödeme emri belgesi düzenlenmek suretiyle muhasebe sistemine aktarılmaması nedeniyle 630 Giderler Hesabı, 830 Bütçe Giderleri Hesabı ve 835 Gider Yansıtma Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Ç) EÜTS Kapsamında Tahsilat Yapılan Gişelerde Muhasebe Yetkilisi Mutemeti Niteliğini Haiz Olmayan Personelin İşlem Yapması

EÜTS kapsamında kullanıcıların Başkent Kartlarına nakit para veya kredi kartı ile dolum yaptırdığı gişelerde muhasebe yetkilisi mutemetlerinin işlem yapması gerekirken, şirket personelinin İdare gelirlerini tahsil ettiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Kapsam” başlıklı üçüncü maddesinde, mahalli idareler kapsamında belediyelerin kurdukları idareler de sayılmış olup, bu madde ile İdare 5018 sayılı Kanun kapsamında yer almaktadır. Kanun'un 60'ıncı maddesinde tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin yürüteceği; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri de muhasebe yetkilisi tarafından yürütülen işlemler arasında sayılmıştır. Yine aynı Kanunun 61'inci maddesinde, muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanların muhasebe yetkilisi mutemetleri olduğu, muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumlu olduğu ve bu kişilere ilişkin düzenlemenin Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılacağı ifade edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığınca 31.12.2005 tarih ve 26040 (3. mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte veznedar, tahsildar, icra memuru gibi unvanlarla muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almak, vermek ve göndermek üzere görevlendirilenlerin muhasebe yetkilisi mutemedi olduğu; zorunluluk bulunması halinde yukarıda unvanları belirtilenler dışında, muhasebe yetkilisi adına para ve parayla ifade edilebilen değerleri almak, vermek, vezne ve ambarlarda muhafaza etmek üzere kamu idarelerinin görevli personeli arasından, ilgili muhasebe yetkilisinin de muvafakatı alınarak seçilen personelin, harcama yetkilisi tarafından muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilebileceği; bu durumun ise muhasebe yetkilisi mutemedi olarak seçilen görevlinin adı, soyadı, görev yeri, unvanı ve imza örneği ile görev ve yetkilerinin ilk görevlendirmede muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirileceği ifade edilmiştir.

Yine Yönetmelik'te, kanunlarda öngörüldüğü şekilde ve mezkûr Yönetmelik esaslarına göre yetkili kılınmamış hiçbir kimsenin kamu idaresi adına para tahsil edemeyeceği, değerleri alamayacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, kamu gelirleri ancak usulüne uygun şekilde muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilmiş kamu personeli tarafından tahsil edilebilir.

Yapılan incelemelerde ise, 5018 sayılı Kanun kapsamında olan İdare'nin, kamu geliri niteliğinde olan bilet satış bedellerinin tahsilinin, EÜTS sözleşmesi kapsamında, Yüklenici tarafından istihdam edilen personelce yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, personel sayısı yetersizliği nedeniyle gişelerde İdare personeli çalıştırmanın mümkün olmadığı, ayrıca gişe ve diğer nakit işlemlerinin sürekli olarak kontrol altında tutulması suretiyle nakit işlemlerinde güvenliğin sağlandığı ifade edilmiştir.

Bu nedenle, İdare gelirlerinin kamu personeli niteliğine haiz olan ve mevzuata uygun şekilde görevlendirilmiş muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Maddi Duran Varlıkların Amortisman Ayırma İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Kısmen yerine getirildiğinden 2024 yılında da bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılında da bulgu konusu yapılmıştır.
Elektronik Ücret Toplama Sistemi İşletmesi İhalesinde, İşin Süresi Sona Ermesine Rağmen Yeniden İhale Edilmeyerek Doğrudan Temin Yöntemiyle Aynı Yükleniciden Alınması	2023	Yerine Getirilmedi	Bulgu güncellenerek ve yeni sözleşme dikkate alınarak tekrar rapora alınmıştır